

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

České divadlo po 2. světové válce

Tematická oblast	Šedesátá léta – divadelní scény
Datum vytvoření	5. 5. 2013
Ročník	Čtvrtý
Stručný obsah	Přehled nejvýznamnějších malých divadelních scén v 60. letech 20. století
Způsob využití	Rozšíření základního učiva v divadelním semináři
Autor	Dana Rambousková
Kód	VY_32_INOVACE_13_CRAM13

„Zlatá léta šedesátá“

- Umělecká generace „zlatých 60. let“ přinesla nebývalý rozmach českého divadla a filmu. Mnoho malých divadel vzniklo v Praze:
- Divadlo Na zábradlí, Divadlo Za branou, Činoherní klub, Divadlo Jára Cimrmana. Šedesátá léta znamenají zlatou éru divadla Semafor.
- Ypsilonka začínala v Liberci.
- Husa na provázku v Brně.

Divadla malých forem

- Divadla malých scén staví na text-appealu, působí na diváky slovem, mluveným, zpívaným, čteným textem. Malou kapacitou jsou divákovi blíží než velká divadla, vytvářejí komornější atmosféru, jsou méně oficiální.
- Autoři her často vystupují i jako herci, během vystoupení komunikují s diváky. Hledají zajímavé nápady, používají humor, satiru, nadsázku, vtipné dialogy,... Tvorba bývá určena hlavně pro mladé.

Divadlo Na zábradlí

- www.nazabradli.cz - video: Historie

„**Divadlo Na zábradlí**“ vzniklo v roce 1958. Jeho zakladatelé, Helena Philippová, Ivan Vyskočil, Jiří Suchý, Vladimír Vodička, dali svému divadlu název podle uličky vedoucí z Anenského náměstí na nábřeží.

„Divadlo Na zábradlí je divadlo s přátelskou atmosférou, prvotřídními inscenacemi a herci. To vše nedaleko Karlova mostu!“

Opakování

- „Zlatá šedesátá“ je termín, který se více používá ve filmu. Co znamená?
- Vysvětlete pojem divadla malých forem.

Odpovědi

- Zlatá šedesátá“ je multimedialní projekt zaměřený na československou kinematografii 60. let 20. století. V divadle tento název znamená kvalitativní posun v dramatu.

[Zlatá šedesátá – Wikipedia](#)

Podívejte se na některý z filmů.

- Divadla malých forem jsou malou kapacitou divákovi blíží než velká divadla, vytvářejí komornější atmosféru, jsou méně oficiální.

Semafor jede

- Šedesátá léta znamenají zlatou éru divadla Semafor. Stává se pojmem a lidé stojí na představení **Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra** dlouhé fronty. Hry Zuzana je sama doma, Taková ztráta krve, Šest žen Jindřicha VIII., a především Jonáš a ting-tangl se zapsaly mezi klasická díla moderní divadelní tvorby.
V roce 1967 vytvořili **Jiří Grossmann a Miroslav Šimek** další zábavnou dvojici. Jejich humor společně psaných povídek a scének doplňovaný písničkami J.Grossmanna navozoval studentskou recesi a zároveň využíval bohatých výrazových možností jazyka.

Divadlo Za branou

- **Divadlo Za branou** založil roku 1965 Otomar Krejča, herec z ND, s Josefem Topolem, Karlem Krausem, Marií Tomášovou a Janem Třískou. Vytvořili divadlo, jehož inscenace předváděly psychologické exkurze do života postav.
- Herci Jan Tříška, Luděk Munzar, Libuše Šafránková, Hana Maciuchová, Milena Dvorská, Jan Hartl či Miroslav Moravec vytvářeli nádherné role v dramatech A. P. Čechova: Racek, Tři sestry, Sofokla Oidipus a Antigona, J. Topola Kočka na kolejích, Hodina lásky - [Hodina lásky, 1. část. - YouTube](#), A. Musseta Lorrenzaccio aj.
- V roce 1972 bylo Krejčovo Divadlo Za branou zrušeno.

Opakování

- O čem je hra Jonáš a tingltangl ? Odpověď:

[Jonáš a tingltangl – Wikipedie](#)

[Jiří Šlitr Šla Nanyňka do zelí 1.část - YouTube](#)

- Znáte Erbenovu Kytici v podání Semaforu?

[Semafor - Kytice - YouTube](#)

- O čem jsou povídky Šimka a Grossmanna?

Na www.YouTube.cz zvolte povídky (Květinářka, Výlet s Lomcovákem, Maturitní večírek).

Činoherní klub

- Na kvalitě hereckých výkonů vznikl **Činoherní klub** v Praze (1965).

Základ souboru přišel z Ostravy společně s režisérem Janem Kačerem - Josef Abrhám, Petr Čepek, Jiří Hrzán, Pavel Landovský, Vladimír Pucholt, Jiří Kodet.

V Činoherním klubu působili také režiséři Jiří Menzel a Evald Schorm.

- Repertoár tvořily hry jak ruských klasiků - Gogol: Revizor, Na dně, F. M. Dostojevský: Zločin a trest, A. P. Čechov: Strýček Váňa, tak světových autorů - Machiavelli: Mandragora, Voltaire: Candide, tak také českých autorů, např. B. Hrabal: Něžný barbar.

Divadlo Jára Cimrmanna

- V roce 1967 založili **Ladislav Smoljak, Zdeněk Svěrák, Karel Velebný a Jiří Šebánek Divadlo Jára Cimrmanna**. Na vědeckém výzkumu díla fiktivní postavy zneuznaného génia - vynálezce, dramatika, hudebníka, básníka, cestovatele, spisovatele Jára Cimrmanna byla založena umělecká činnost souboru. Představení se skládala z "odborné" přednášky týkající se určitého oboru, jímž se J. Cimrmann zabýval, a pak následovala divadelní hra (Akt, Vyšetřování ztráty třídní knihy, Cimrmann v říši hudby, Hospoda na mýtině atd.).
- **Hry - Jára Cimrman, Herci - Jára Cimrman**

Opakování

- Významným režisérem, který pracoval v Činoherním klubu v 60. letech, je Jan Kačer. Co o něm víte?
- Zdeněk Svěrák hraje, točí filmy. Víte, s kým skládá písně? Znáte některé?

Odpovědi

- Jan Kačer [Jan Kačer – Wikipedie](#) , www.YouTube.cz
(Rozhovory na konci světa 28. díl - Jan Kačer)
- Písně Zdeňka Svěráka.

Odpověď: [Svěrák & Uhlíř - Písničky – YouTube](#)

[Zdeněk Svěrák - Televizní písničky a songy - YouTube](#)

Studio Ypsilon

- **Studio Ypsilon** vzniklo v roce 1963 **v Liberci** jako amatérská skupina u vojenského útvaru 3256. Zakladatel **Jan Schmid**. Profesionální začátky (1969) jsou spojeny se Severočeským loutkovým divadlem v Liberci.
- Představení Ypsilonky se opírala o text-appeal. Výtvarníkovi Janu Schmidovi pomáhali Luděk Sobota, Bronislav Poloczek, Jiří Lábus, Oldřich Kaiser.
- Vznikaly scénické koláže (např. Encyklopedické heslo XX.století) a specifické přepisy klasických textů (např. Shakespeare: Macbeth).
- **Později se Studio Ypsilon přestěhovalo do Prahy.**

Divadlo Husa na provázku

Divadlo Husa na provázku (1969 přejmenováno na Divadlo Na provázku) **bylo založeno na podzim roku 1967 v Brně studenty a absolventy JAMU**. Název vybralo z knihy libret Jiřího Mahena. Uměleckým šéfem se stal divadelní pedagog a dramaturg Bořivoj Srba.

Od 1.1. 1972 se divadlo stalo profesionální scénou pod brněnským Domem umění . Výraznými osobnostmi tu byli **Boleslav Polívka a Miroslav Donutil**.

Hry Balada pro banditu, napsaná na motivy Olbrachtova Nikoly Šuhaje, Profesionální žena, Pohádka máje byly dramaturgie literárních děl.

Opakování

- Jak se dařilo divadlu v 60. letech?
- Znáte Jiřího Lábuse z filmu, ale viděli jste ho v divadle?
- Autorské divadlo Boleslava Polívky má zvláštní rysy. Jaké?
- Odpověď: [Bolek Polívka – Wikipedie](#) nebo taky: [Divadlo Bolka Polívky – Wikipedie](#)

Zdroje

- Divadla malých forem - valek.net
- 60. léta - dramatická tvorba: TOTALITA
- Vývoj českého divadla ve 20. století - Český jazyk a literatura
- www.nazabradli.cz
- Hry - Jára Cimrman, Herci - Jára Cimrman